

La politica agrara in exempel da parada

DAD ANDREAS CADONAU/FMR

Mo 150 000 persunas lavuran en Svira en l'agricultura. E mintg'onn sa sbassa quel dumber. Tuttina posseda mintga Svizzer ses parairi davart puras e purs e lur moda e maniera da lavurar e producir.

L'agricultura svizra è ferma-main politisada e las impurtantas decisiuns crodan en il parlament e pli e pli stedi vegn era il suveran envidà da s'exprimer a l'urna.

La politica agrara è in mussament da parada co ch'il sistem politic svizzer funcziuna. Quella politica cumenza cun ina proposta da l'adiministraziun federala, vegn alura sancziunada dal Cussegl federal e mintga trais onns definida sco nova politica agrara – suttamessa a l'uschenumnada procedura da consultaziun.

Nundumbraivlas organisaziuns da tut gener s'expriman alura en chaussa, las regenzas chantunalas, las organisaziuns economicas, purilas e per la protecziun da l'ambient deponan lur propostas e pretensiuns. La proposta definida dal Cussegl federal per la debatta parlamentara sin fundament da las diversas instanzas è la fin finala in cumpromiss. In cumpromiss per ademplir las spetgas e pretensiuns da tuttas organisaziuns e partidas.

Co è quai ussa tar la nova politica Agrara? Trais impurtantas pretensiuns che stattan en cuntradiziun sa laschan definir. L'emprima pretensiun: Ils verds pretendan in'agricultura pli ecologica. La segunda pretensiun: L'economia vul

Politica agrara –
interessanta e plain
tensiun.

avrir ils cunfins e pussibilitar dapli import per sbassar ils pretschs. E terza: L'agricultura vul segirar las entradas a puras e purs, evitar meina bleras prescripziuns – ecologicas ed autras – e mantegnair la protecziun al cunfin.

Ussa ch'i s'avischina plaunsieu la debatta parlamentara da la novissima politica agrara s'augmenta l'agitaziun, ed i dat dapli pressiuin publica. Verds cunter lobby agrara, uniun purila cunter verds ed uschia vinavant. Far pressiuin è la devisa. Però uschè cleramain definids n'èn

ils cunfins d'interess dentant betg, sco quai ch'i pudess parair sin l'emprim'egliada.

La pretensiun purila da mantegnair la protecziun al cunfin sustegna era la vart verda da la politica. Ella na vul betg importar mangiativas da discount, producidas cun blera chemia e cun minima protecziun dals animals. Uschia che las partidas amez, principalmain la Partida liberaldemocratica, giogan ina rolla impurtanta en la decisiun co che la futura politica agrara sa preschenta. En quel context è la smanatscha exprimida dacurt dal president da l'Uniun purila svizra, Markus Ritter, vers la Partida liberaldemocratica da chapir: «Na sustegnan ils liberals betg ils interess dals purs en il parlament, vegn jau a cumbatter vehement encunter la proxima cunvegna da commerzi liber.» E gist ils liberals e cun els la represchentananza economica svizra vulan per tut pretsch ina cunvegna da commerzi cun ils pajais da l'Argentina, Brasilia, Paraguai ed Uruguai. Ils verds percenter han resalvas da ratifitgar la cunvegna.

Unfisaivla politica (agrara), ubain cumplitgada? – Na, interessanta e plain tensiuin, digna da vegnir persequitada. La Svizra posseda la fin finala in dals pli interessants, sche betg il pli interessant, sistem politic, in sistem ordvart stabil. Ed in'agricultura che n'è betg mo decoraziun, mabain in politicum discutà publicamain.

La politica agrara mussa co ch'il sistem politic funcziuna.

FOTO TAMARA DEFILA

La proxima runda è annunziada

Il proxims dis sa fatschenta la cumissiun per economia e taxas dal Cussegl dals chantuns cun la proposta dal Cussegl federal per ina nova politica agrara a partir da l'onn 2022. Da quella cumissiun fan omadus cussegliers grischuns dal chantun part, *Stefan Engler* sco *Martin Schmid*. E la cumissiun è confruntada cun ina pretensiun da renviar la proposta cumplettamain e da trametter la nova politica agrara enavos al Cussegl federal. Ina maiorità na chatta quella proposta pli probabel betg en la cumissiun, uschia che l'entir Cussegl dals chantuns vegn a sa fabel chentar cun la dumonda da renviar la fatschenta. Entaifer la decisiun parlamentara per definir il proxims pass agrars gioga il Cussegl dals chantuns in'impurtanta rolla. Renviar l'entira fatschenta vulan principalmain la Partida populara svizra e l'Uniun purila svizra, l'Uniun purila grischuna percenter vul pussibilitar ina discussiuin en il parlament davart la proposta actuala.